

Адміністративне право і процес

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14317413>

**Адміністративна відповідальність за порушення публічного порядку
в умовах воєнного стану**

Дзіковський Максим Романович

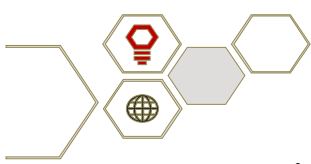
асистент кафедри адміністративного та фінансового права юридичного
факультету ЛНУ ім. Івана Франка, <https://orcid.org/0000-0003-3082-1902>

Прийнято: 16.11.2024 | Опубліковано: 29.11.2024

Анотація. У статті розглянуто значення дотримання публічного порядку в умовах воєнного стану, введеного в Україні з 24 лютого 2022 року як ключового чинника забезпечення стабільності та безпеки в суспільстві. Підкреслюється, що в умовах зростання загроз національній безпеці під час воєнного стану особлива увага приділяється контролю за публічним порядком.

Мета статті - визначити дотримання публічного порядку в умовах воєнного стану, проаналізувати правові аспекти його регулювання, оцінити вплив порушень на стабільність суспільства, а також розглянути особливості адміністративних санкцій і обмежень прав громадян, запроваджених у цей період.

Методи дослідження. Юридичний аналіз дозволив детально дослідити нормативно-правову базу, яка регулює режим воєнного стану, а також механізми впровадження додаткових адміністративних санкцій. Порівняльний метод застосовувався для вивчення змін у законодавстві, що відбулися до і під час дії воєнного стану, з метою виявлення нововведень та їхньої ефективності. Системний підхід забезпечив розгляд компонентів публічного порядку у

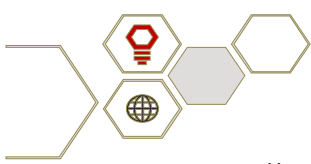
взаємозв'язку, що дозволило оцінити їхній вплив на забезпечення стабільності суспільства та національної безпеки. Емпіричний аналіз сприяв визначенню наслідків порушень публічного порядку, а також оцінці дієвості адміністративних санкцій, запроваджених у період воєнного стану.

Результати. Наголошується, що порушення правил поведінки громадянами може спричинити дестабілізацію суспільної ситуації та створити додаткові загрози для населення. Розкрито правові аспекти регулювання публічного порядку, його значення для забезпечення стабільності й національної безпеки в умовах збройної агресії. Окрему увагу приділено характеристиці складу правопорушення, основних компонентів публічного порядку та їхньої ролі у збереженні суспільного спокою, а також специфіці адміністративних санкцій та обмежень конституційних прав у період дії правового режиму воєнного стану, що є необхідним для ефективної протидії загрозам національній безпеці та забезпечення контролю за суспільними відносинами.

Проаналізована нормативно-правова база, яка регулює режим воєнного стану, зокрема впровадження додаткових адміністративних санкцій, таких як збільшення штрафів, посилення умов адміністративного арешту, а також запровадження нових правопорушень.

Висновки. Дотримання публічного порядку в умовах воєнного стану є критичним для забезпечення стабільності й безпеки суспільства. Впровадження додаткових адміністративних санкцій, обмежень конституційних прав громадян і посилення контролю за поведінкою громадян дозволяє ефективно протидіяти загрозам національній безпеці. Аналіз нормативно-правової бази показав, що посилення заходів адміністративної відповідальності виправдано в умовах зростання загроз, спричинених збройною агресією. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на оцінку ефективності цих заходів та їхнього впливу на суспільну ситуацію.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, порушення публічного порядку, воєнний стан, правопорушення, законодавство про

воєнний стан, адміністративне стягнення, комендантська година, охорона громадського порядку, мобілізація та підтримка правопорядку, Закон України про правовий режим воєнного стану.

Administrative responsibility for violation of public order under martial law

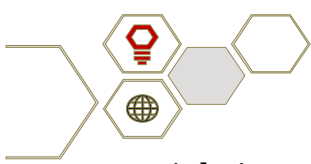
Dzikovskyi Maksym Romanovych

Assistant Professor, Department of Administrative and Financial Law, Faculty of Law, Ivan Franko National University of Lviv, <https://orcid.org/0000-0003-3082-1902>

Abstract. The article examines the importance of maintaining public order under martial law, introduced in Ukraine on February 24, 2022, as a key factor in ensuring stability and security in society. It is emphasized that in the context of increasing threats to national security during martial law, special attention is paid to monitoring public order.

The purpose of the article is to determine the maintenance of public order under martial law, analyze the legal aspects of its regulation, assess the impact of violations on the stability of society, and also consider the features of administrative sanctions and restrictions on the rights of citizens introduced during this period.

Research methods. Legal analysis allowed for a detailed study of the regulatory framework governing the martial law regime, as well as the mechanisms for introducing additional administrative sanctions. The comparative method was used to study changes in legislation that occurred before and during martial law, in order to identify innovations and their effectiveness. The systematic approach provided consideration of the components of public order in their interrelation, which made it possible to assess their impact on ensuring the stability of society and national security. Empirical analysis contributed to determining the consequences of

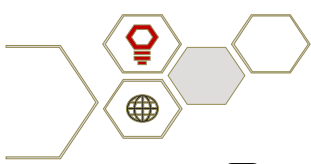
violations of public order, as well as assessing the effectiveness of administrative sanctions introduced during the period of martial law.

Results. It is emphasized that violation of the rules of conduct by citizens can cause destabilization of the social situation and create additional threats to the population. The legal aspects of regulating public order are revealed, its significance for ensuring stability and national security in conditions of armed aggression. Special attention is paid to the characteristics of the composition of the offense, the main components of public order and their role in maintaining public peace, as well as the specificity of administrative sanctions and restrictions on constitutional rights during the period of the legal regime of martial law, which is necessary for effective counteraction to threats to national security and ensuring control over public relations.

The legal framework regulating the martial law regime has been analyzed, in particular the introduction of additional administrative sanctions, such as increasing fines, tightening the conditions of administrative arrest, and introducing new offenses.

Conclusions. Maintaining public order under martial law is critical to ensuring the stability and security of society. The introduction of additional administrative sanctions, restrictions on the constitutional rights of citizens, and increased control over the behavior of citizens allows for effective counteraction to threats to national security. The analysis of the legal framework has shown that strengthening administrative liability measures is justified in the context of increasing threats caused by armed aggression. Further research may be aimed at assessing the effectiveness of these measures and their impact on the social situation.

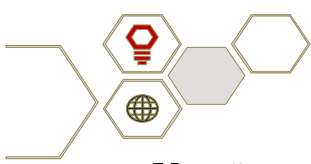
Keywords: administrative responsibility, violation of public order, martial law, offense, legislation on martial law, administrative penalty, curfew, protection of public order, mobilization and maintenance of law and order, Law of Ukraine on the legal regime of martial law.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України Президентом України був введений воєнний стан із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, який встановив ряд обмежень у сфері адміністративної відповідальності за порушення публічного порядку. [1] Дотримання публічного порядку в умовах воєнного стану має особливе значення для забезпечення стабільності та безпеки в суспільстві. Воєнний стан вимагає посиленої уваги до контролю за публічним порядком через зростання загроз національній безпеці. Невідповідне поведіння громадян та порушення публічного порядку можуть призвести до дестабілізації ситуації та виникнення додаткових небезпек.

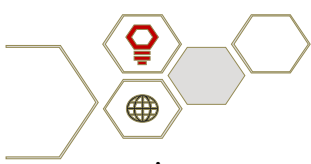
Актуальність дослідження адміністративної відповідальності за порушення публічного порядку в умовах воєнного стану пояснюється необхідністю забезпечення належної правової регламентації, ефективних механізмів контролю та справедливості в умовах підвищеної загрози для національної безпеки. Оскільки правозастосовча практика у вказаний період може бути ускладнена через зміну законодавства, важливим є створення чітких і зрозумілих процедур для розгляду порушень і забезпечення прав громадян. Дане дослідження також підкреслює значення співпраці між різними державними органами, громадськими організаціями та іншими суб'єктами у підтриманні стабільності й порядку в умовах надзвичайної ситуації.

Основною метою статті є визначення особливостей адміністративної відповідальності за порушення публічного порядку в умовах воєнного стану, що включає вивчення правових основ, процедур та механізмів правозастосування, а також аналіз ефективності застосування адміністративних заходів у контексті підвищених загроз національній безпеці. Особлива увага приділяється адаптації національного законодавства до кризових умов. Наприклад, аналізується Кодекс України про адміністративні правопорушення, який встановлює види адміністративних стягнень[2], і Закон

України «Про правовий режим воєнного стану»[3], що передбачає додаткові обмеження та санкції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку даної теми зробили Кичко А. М., К. С. Ваганова М. О. [7], Гарічев В. В. [14], Ковальова О. В. [15] , які аналізували правовий режим воєнного стану, серед них роботи щодо особливостей адміністративної відповідальності за порушення комендантської години, масових заходів і правопорядку в публічних місцях. Комісаров С. дослідив концепцію публічного порядку як правової категорії, визначивши її структурні елементи: зміст, засоби регулювання та цілі. Автор звертає увагу на класифікацію суспільних відносин, які входять до складу публічного порядку, та розглядає еволюцію термінології, підкреслюючи ширше значення дефініції «публічний порядок» порівняно з «громадським порядком» [5]. Гарічев В. В., Дрок І. С., Дрок М. О. у своїй роботі дослідили теоретико-правові засади діяльності поліцейських під час запровадження комендантської години, обмеження, що діють у період воєнного стану, та заходи профілактики порушень. Авторами також представлено алгоритм дій поліцейських у випадках виявлення порушень комендантської години та розглянуто заходи відповідальності, спрямовані на забезпечення правопорядку [14]. Дрок І. С. у статті досліджує адміністративну відповідальність за порушення обмежень під час режиму воєнного стану, зокрема комендантської години та режиму світломаскування. Авторка аналізує проєкт змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, пропонує удосконалення законодавства та акцентує на потребі деталізації нормативної бази для запобігання правовим прогалинам. Розглянуто судову практику та рекомендовано алгоритм дій поліцейських у разі виявлення таких порушень [18]. Собакар А. та Нестерцова-Собакар О. у своїй роботі дослідили особливості дотримання принципу законності поліцією під час застосування заходів адміністративного примусу у сфері безпеки дорожнього руху в умовах воєнного стану. Автори виявили залежність ефективності правоохоронної діяльності від дотримання законодавчих вимог

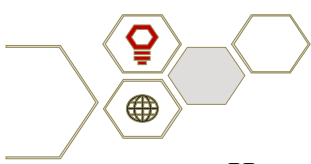

і проаналізували характерні порушення законності в діяльності поліції. Представлено рекомендації щодо удосконалення механізмів контролю, запобігання зловживанням владою та підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення [19].

Желізняк А. у своїй роботі обґрунтовує перспективи вдосконалення законодавчого закріплення обставин, що виключають адміністративну відповідальність. Авторка акцентує увагу на необхідності конкретизації та імперативності звільнення від відповідальності у разі малозначності правопорушення, дії непереборної сили, надзвичайних обставин, фізичного або психічного примусу. Зазначено проблеми відсутності спеціальної процедури встановлення таких обставин у КУпАП, що ускладнює ефективний захист прав осіб. Підтримано необхідність створення нового кодифікованого акта про адміністративну відповідальність в Україні [20].

Шестак Л.В. та Селецький О.В. у статті досліджують проблеми правового регулювання адміністративної відповідальності за правопорушення, що порушують встановлений порядок управління. Автори акцентують увагу на недоліках Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема, його невідповідності сучасним умовам, включно з воєнним станом. Вказано на непропорційність санкцій, застарілість положень, труднощі у притягненні до відповідальності неповнолітніх та осіб без громадянства, а також на відсутність адміністративної відповідальності за певні правопорушення, актуальні у воєнний час. Запропоновано шляхи вдосконалення правового регулювання для посилення ефективності адміністративної відповідальності [21].

Одним із ключових аспектів, розглянутих у сучасних дослідженнях, є зміна характеру правопорушень у публічному порядку під час воєнного стану. Дослідження в даному напрямку демонструють зростання частоти адміністративних правопорушень, які в мирний час мали незначний суспільний вплив, але у воєнний період набувають критичного значення для забезпечення національної безпеки.

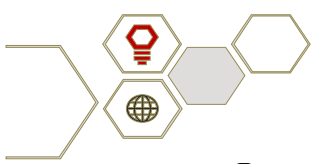

Нормативно-правові акти, такі як Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про правовий режим воєнного стану» та інші, стали об'єктом ґрунтовного аналізу. Проте дослідники наголошують на необхідності подальшого вдосконалення законодавства для забезпечення ефективності правозастосування, зокрема через адаптацію до швидких змін безпекової ситуації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема адміністративної відповідальності за порушення публічного порядку в умовах воєнного стану є багатогранною, проте в наукових дослідженнях залишаються аспекти, які потребують додаткового вивчення та аналізу. Недостатньо висвітлена у попередніх дослідженнях взаємодія органів правопорядку, військових адміністрацій та місцевих органів влади. Аналіз цих аспектів дозволить зрозуміти, як можна оптимізувати їхню співпрацю для забезпечення публічного порядку та стабільності.

Серед прогалин у дослідженнях слід зазначити відсутність узагальнень практики застосування адміністративної відповідальності за порушення комендантської години, обмеження у свободі пересування та інших заходів, пов'язаних із воєнним станом. Недостатньо висвітленими залишаються питання ефективності підвищення штрафів та інших адміністративних стягнень, а також їхнього впливу на поведінку громадян.

Таким чином, потенційний внесок автора полягатиме у розробці системного аналізу нормативно-правових основ адміністративної відповідальності з урахуванням сучасних викликів, спричинених воєнним станом. Особливу увагу буде приділено дослідженню практики застосування адміністративних стягнень за порушення комендантської години, обмеження свободи пересування та інших заходів, а також їх впливу на суспільну стабільність. У статті запропоновані рекомендації для оптимізації взаємодії органів правопорядку, військових адміністрацій та місцевих органів влади з метою підвищення ефективності забезпечення публічного порядку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) Дослідження має на меті визначити правові, соціальні та адміністративні аспекти забезпечення публічного порядку в умовах воєнного стану, оцінити ефективність адміністративної відповідальності як механізму протидії порушенням, проаналізувати найпоширеніші види правопорушень у воєнний час, їхній склад та наслідки для суспільного життя, виявити прогалини та невирішені питання в правовому регулюванні та правозастосовній практиці щодо забезпечення публічного порядку у кризових умовах.

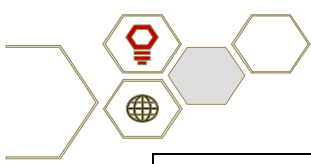
Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Публічний порядок є важливим соціально-правовим інститутом, що забезпечує безпеку, стабільність і захищеність громадського життя. У юридичному розумінні публічний порядок охоплює сукупність правил поведінки та норм, яких зобов'язані дотримуватись громадяни для забезпечення громадського спокою, належної взаємодії між людьми та збереження суспільної злагоди. Ці правила і норми закріплені в законодавчих актах і підзаконних нормативних документах і формують правове підґрунтя для підтримання спокою та порядку в громадських місцях.

Склад порушення публічного порядку включає чотири основні елементи: об'єкт, об'єктивну сторону, суб'єкт і суб'єктивну сторону правопорушення. (Таб.1)

Таблиця 1

Склад елементів правопорушення публічного порядку

Елемент складу правопорушення	Опис
Об'єкт	Суспільні відносини у сфері громадського порядку. Включає норми, що регулюють поведінку в громадських місцях, дотримання правил під час масових заходів, вимоги безпеки тощо.
Об'єктивна сторона	Діяння, що порушують стабільність або безпеку громадського порядку. Включає дії, що виражаються у відкритій непокорі встановленим правилам, завданні шкоди або створенні загрози для здоров'я, безпеки чи спокою громадян.
Суб'єкт	Фізична особа, що досягла віку адміністративної або кримінальної відповідальності, яка порушила норми

	громадського порядку. У деяких випадках суб'єктом може бути юридична особа (наприклад, організатор масових заходів).
Суб'єктивна сторона	Вина особи, що вчинила правопорушення. Може бути у формі умислу (свідоме порушення правил) або необережності (відсутність усвідомлення наслідків дій, які особа могла і повинна була передбачити).

[4]: власна розробка автора

Публічний порядок складається з кількох ключових компонентів, які спрямовані на регулювання поведінки громадян у публічних місцях, забезпечення безпечного середовища, сприяння ввічливому спілкуванню та зміцнення суспільної злагоди. Нижче представлена таблиця, що детально описує основні складові публічного порядку та їхню роль у підтриманні правопорядку та суспільної гармонії.(Таб.2)

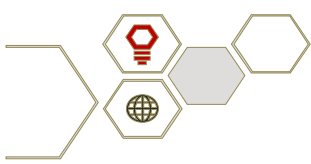
Таблиця 2

Основні компоненти публічного порядку та їх характеристика

Основні компоненти публічного порядку	Опис
Норми поведінки	Встановлені правила, що регулюють дії громадян у публічних місцях (наприклад, дотримання тиші, заборона певних дій у громадських зонах).
Громадський спокій	Стан, за якого забезпечено безпечну, мирну атмосферу, що не заважає нормальному життю громадян.
Взаємодія між людьми	Механізми правового регулювання для підтримання ввічливості, запобігання конфліктам та забезпечення належної поведінки в суспільстві.
Суспільна злагода	Гармонія у відносинах між громадянами, що досягається завдяки дотриманню встановлених правових норм.

[5]: власна розробка автора

Регулювання поведінки громадян, забезпечення безпеки, ввічливого спілкування та суспільної злагоди, вимагає наявності ефективних правових механізмів для підтримки цих умов. Одним із таких механізмів є адміністративна відповідальність, яка виконує функцію запобігання та покарання за порушення встановлених правил у публічному просторі, що слугує інструментом правового впливу та дозволяє не лише швидко реагувати

на правопорушення, але й підтримувати порядок у суспільстві. Завдяки адміністративній відповідальності забезпечується виконання норм, що є основою публічного порядку, тим самим сприяючи стабільності та гармонії в суспільних відносинах.

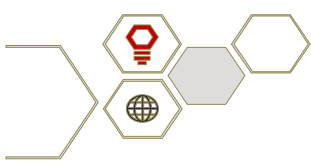
Основними джерелами правового регулювання виступають Кодекс про адміністративні правопорушення [2], Закон України «Про публічний порядок» [6] Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» [3] та підзаконні акти, що встановлюють види та межі адміністративних стягнень за порушення правопорядку.

Метою притягнення до адміністративної відповідальності є створення системи правових механізмів, що забезпечують охорону громадського порядку та стабільність соціального середовища. Це досягається завдяки своєчасному реагуванню на порушення, запобіганню їх повторенню та формуванню в громадян відповідальності за дотримання норм права. Адміністративна відповідальність виконує кілька важливих функцій, кожна з яких має свій унікальний вплив на правове середовище.

Превентивна функція є ключовим інструментом запобігання правопорушенням у майбутньому. Вона не лише демонструє наслідки недотримання правових норм, але й створює у громадян відчуття неминучості відповідальності за свої дії. Таким чином, превенція сприяє формуванню правосвідомості, що базується на розумінні важливості правових норм для гармонійного функціонування суспільства.

Каральна функція забезпечує відновлення справедливості та підтримує баланс між вчиненим правопорушенням і покаранням. Її реалізація не має на меті помсту чи надмірне покарання, але слугує важливим елементом утвердження верховенства права. Каральний аспект сприяє формуванню чіткого сигналу щодо неприпустимості протиправних дій.

Виховна функція орієнтована на зміну правосвідомості порушників і громадян у цілому. Вона сприяє розумінню суспільством важливості дотримання норм права як запоруки стабільності й добробуту. За допомогою

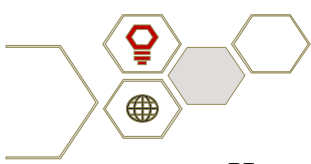
виховного впливу створюється підґрунтя для формування відповідальної поведінки, що відповідає принципам правової держави.

У комплексі ці функції створюють систему, яка не лише регулює поведінку громадян, але й стимулює розвиток правової культури. Взаємодія між превентивною, каральною та виховною функціями дозволяє державі ефективно підтримувати правопорядок, мінімізуючи негативні впливи правопорушень на суспільство. Такий підхід до адміністративної відповідальності забезпечує її багатогранний вплив на стабільність соціального середовища та сприяє формуванню гармонійних відносин між державою та громадянами.

Держава посилює механізми правового контролю, щоб оперативно та ефективно реагувати на загрози громадському порядку, які можуть мати критичний вплив на національну безпеку.

Воєнний стан є особливим правовим режимом, що запроваджується в державі для захисту її суверенітету, територіальної цілісності та національної безпеки в умовах збройної агресії чи загрози. Введення воєнного стану здійснюється відповідно до конституційних положень та спеціального законодавства, яке визначає порядок та межі застосування цього режиму. Основою для його запровадження є рішення органів державної влади, яке має на меті мобілізацію ресурсів і посилення контролю над суспільством для забезпечення безпеки громадян та належного функціонування державних інституцій.

У рамках правового режиму воєнного стану з метою попередження загроз та встановлення додаткових заходів безпеки можливе обмеження окремих конституційних прав і свобод громадян, таких як свобода пересування, зібрань та інформації. Законодавство також встановлює підвищену відповідальність за правопорушення в умовах воєнного стану, зокрема адміністративну відповідальність, яка передбачає швидкі та ефективні заходи реагування на порушення. Це дозволяє підтримувати порядок та стабільність у суспільстві в умовах надзвичайної ситуації та збройного конфлікту.

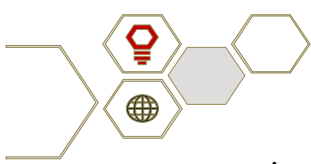
Нормативно-правові акти, що регулюють режим воєнного стану, передбачають введення додаткових адміністративних санкцій, які спрямовані на посилення контролю над діями громадян і юридичних осіб. Згадані заходи охоплюють широкий спектр правопорушень, які в мирний час можуть мати менш суворі наслідки, але під час воєнного стану вважаються такими, що становлять підвищений ризик для національної безпеки.

Додаткові адміністративні санкції зазвичай охоплюють збільшення штрафів, посилення умов адміністративного арешту, а також введення тимчасових обмежень на певні види діяльності, які можуть впливати на громадський порядок. Законодавство в умовах воєнного стану також дозволяє скорочувати процедури розгляду адміністративних справ, що дозволяє більш оперативно притягати до відповідальності правопорушників і забезпечувати дотримання вимог безпеки в суспільстві.

Правове посилення адміністративних заходів спрямоване на досягнення максимальної ефективності в запобіганні та припиненні порушень, а також підвищення відповідальності громадян за дотримання норм публічного порядку у кризових умовах.

Практика застосування адміністративної відповідальності за порушення публічного порядку в умовах воєнного стану включає ряд ключових елементів. Перш за все, важливо забезпечити дотримання законодавства, яке регулює адміністративну відповідальність, що включає встановлення чітких правил і процедур для виявлення, розслідування та розгляду порушень публічного порядку.

Актуальним є питання встановлення адміністративної відповідальності за порушення комендантської години. Щодо можливих санкцій за порушення комендантської години для дітей, варто врахувати досвід зарубіжних країн у цій сфері. Порушення комендантської години неповнолітніми карається різними способами залежно від юрисдикції, проте найчастіше застосовуються такі заходи: грошові стягнення (з тенденцією до зростання у разі повторних порушень), виконання громадських робіт, обов'язкове залучення до

позашкільних програм, тимчасове обмеження права керування транспортними засобами або перебування у спеціалізованих установах для неповнолітніх.

Аналізуючи Єдиний державний реєстр судових рішень було встановлено більше тисячі судових справ по протоколам, що були оформлені у період комендантської години». Однак жодного з них – «порушення комендантської години». Розглянемо у вигляді таблиці найпоширеніші адміністративні правопорушення. Таб.3

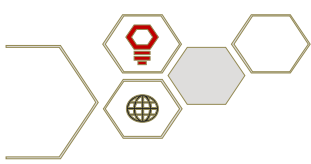
Таблиця 3

Найпоширеніші адміністративні правопорушення за статтями КУпАП у період комендантської години

Стаття КУпАП	Опис правопорушення
130 КУпАП	Перебування за кермом у стані сп'яніння (найпоширеніше порушення)
185 КУпАП	Злісна непокоря законним вимогам працівників поліції
126 КУпАП	Керування автомобілями без спеціальних документів (відсутність водійського посвідчення, позбавлення права керування, або відсутність страхового полісу)
187 КУпАП	Порушення правил адміністративного нагляду
178 КУпАП	Розпивання алкогольних напоїв у заборонених місцях
173 КУпАП	Дрібне хуліганство

[16]: власна розробка автора

Правозастосовна практика в умовах воєнного стану характеризується посиленням контролем за дотриманням законності та забезпеченням безпеки громадян. Це передбачає впровадження особливих правових заходів, що спрямовані на підтримання публічного порядку, протидію загрозам і мінімізацію правопорушень. Важливим аспектом є забезпечення пропорційності таких заходів, щоб вони не суперечили основним правам і свободам людини. Наприклад, застосування арештів, штрафів чи інших обмежувальних заходів повинно відбуватися строго у межах чинного

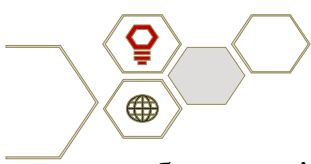
законодавства з урахуванням принципів верховенства права та захисту прав людини.

Одним із ключових викликів правозастосування в цих умовах є адаптація законодавства до швидко змінюваних обставин. Часто виникає необхідність визначення нових складів правопорушень, які раніше не були врегульовані законодавством. Це створює додаткове навантаження на правозастосовні органи, вимагаючи від них високого рівня професіоналізму, здатності швидко орієнтуватися у змінах нормативно-правового поля та приймати обґрунтовані рішення.

Процедури розгляду справ під час воєнного стану також зазнають трансформацій. Нерідко виникає потреба у спрощенні процесів та скороченні строків розгляду справ для забезпечення оперативності реагування. Однак така спрощеність не повинна негативно впливати на якість правосуддя, адже навіть у кризових умовах необхідно дотримуватися основоположних процедурних гарантій для уникнення свавільності та зловживань.

Особливої уваги заслуговують питання забезпечення прав людини в умовах воєнного стану. Обмеження певних прав, таких як свобода пересування чи свобода вираження поглядів, повинно мати чіткі правові межі, а їхня реалізація має бути обґрунтованою та тимчасовою. Баланс між забезпеченням безпеки і дотриманням прав людини вимагає від органів правопорядку та військової адміністрації ретельного аналізу кожної ситуації, врахування етичних і правових аспектів.

Ключову роль у підтриманні публічного порядку виконують органи правопорядку, зокрема поліція, військова адміністрація та інші суб'єкти, наділені відповідними повноваженнями. Поліція забезпечує патрулювання громадських місць, контроль за дотриманням комендантської години, затримання правопорушників, а також розслідування випадків протиправної діяльності. Її дії мають бути скоординованими із заходами військової адміністрації, яка отримує розширені повноваження для організації

блокування, перевірки документів, регулювання роботи підприємств та забезпечення спеціальних режимів пересування.

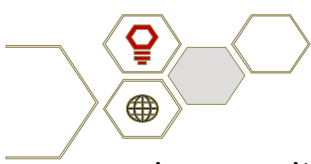
Крім того, до підтримання публічного порядку можуть долучатися місцеві органи влади, громадські організації та волонтерські об'єднання. Їхня участь може включати організацію евакуації, надання гуманітарної допомоги, проведення інформаційних кампаній та інші заходи, спрямовані на стабілізацію соціального середовища.

Таким чином, правозастосування в умовах воєнного стану є багатограним процесом, який потребує ефективної координації між різними суб'єктами, високого рівня правової культури та дотримання балансу між безпекою і захистом прав людини. Це забезпечує не лише стабільність у складних умовах, але й формує довіру до державних інституцій як гарантів правопорядку.

Висновки. Аналіз специфіки адміністративної відповідальності в умовах воєнного часу показав, що важливу роль відіграють як національні, так і міжнародні правові акти. Національні закони визначають основні принципи адміністративної відповідальності та встановлюють особливі режими регулювання, які діють під час воєнного стану.

В умовах воєнного стану адміністративна відповідальність за порушення публічного порядку набуває особливої ваги, адже від оперативності та ефективності реагування на такі правопорушення залежить не лише безпека суспільства, а й стабільність держави в цілому. Посилення санкцій, адаптація процедур розгляду справ та скорочення строків їх вирішення є необхідними заходами для підтримання порядку в екстремальних умовах.

Разом з тим важливо зберегти баланс між забезпеченням правопорядку та дотриманням прав людини, оскільки жорсткі заходи адміністративного впливу можуть підвищити ризик зловживань і порушень прав громадян. Забезпечення прозорості та підзвітності правоохоронних органів, надання доступу до правової допомоги, а також удосконалення правових норм та процесів є важливими кроками для зміцнення довіри суспільства до державних

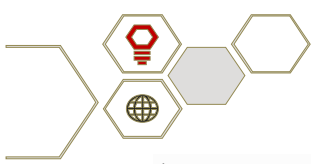
інституцій. В умовах воєнного стану особливе значення має професійність органів правопорядку, здатність оперативно реагувати на нові норми законодавства, які можуть змінюватися відповідно до потреб безпеки.

Ефективне забезпечення публічного порядку потребує координації між різними державними органами, місцевими адміністраціями, громадськими організаціями та волонтерами. Така співпраця сприяє стабільності, швидкому реагуванню на надзвичайні ситуації та захисту населення.

Оптимізація правового регулювання та правозастосовної практики в сфері адміністративної відповідальності під час воєнного стану має базуватися на чіткості законодавчих норм, модернізації засобів контролю та захисту прав громадян, що допоможе забезпечити ефективність боротьби з порушеннями та зберегти соціальну рівновагу в умовах підвищеної загрози для держави та громадян.

Список використаних джерел (ДСТУ 8302:2015)

1. Про введення воєнного стану : Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. No 64/2022. <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення 07.12.1984 № 8073-X <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Закон України "Про правовий режим воєнного стану" 12.05.2015 № 389-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
4. Бехоєв, Муслім Сайд-Ахмедович. "Склад адміністративного проступку в доктрині адміністративного права." (2017). <https://dspace.onu.edu.ua/bitstreams/aef4a9f7-74de-4958-b559-c1e59eaa0cc6/download>
5. Комісаров, С. "Структура та основні елементи дефініції «публічний порядок»." Адміністративне право і процес 9 (2019): 116-120. <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/9/20.pdf>
6. Крищенко, А. Є. "Особливості визначення терміна публічна безпека і порядок." Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ

1 (2017): 206-214. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgiibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvknuvs_2017_1_21.pdf

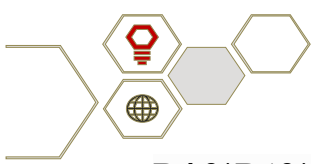
7. Кичко, А. М., К. С. Ваганова, and М. О. Скляр. "Адміністративна відповідальність за порушення комендантської години під час воєнного стану." (2023). <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/5248/1/11.pdf>

8. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 №254к/96-ВР. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

9. ЗУ «Про національну поліцію» 580-VIII від 16.08.2024 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

10. Ukrainian residents in Luxembourg protest Russian attacks. delano.lu (англ.). Архів оригіналу за 24 лютого 2022. Процитовано 24 лютого 2022. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_\(%D0%B7_2022\)#cite_note-37](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_(%D0%B7_2022)#cite_note-37)

11. Jóvenes venezolanos rechazan intervención militar rusa en Ucrania [Young Venezuelans reject Russian military intervention in Ukraine]. El Carabobeño (ісп.). 25 лютого 2022. Архів оригіналу за 25 лютого 2022. Процитовано 25 лютого 2022.[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_\(%D0%B7_2022\)#cite_note-37](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_(%D0%B7_2022)#cite_note-37)

BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_(%D0%B7_2022)#cite_note-39

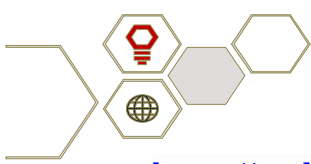
12. Barradale, Greg (24 лютого 2022). Hundreds protest outside Downing Street to demand tougher sanctions on Russia after invasion of Ukraine. The Big Issue. Архів оригіналу за 24 лютого 2022. Процитовано 24 лютого 2022.[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_\(%D0%B7_2022\)#cite_note-41](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_(%D0%B7_2022)#cite_note-41)

13. Demonstrators protest outside Russian Embassy in Washington after Russia invades Ukraine. CBS News. 24 лютого 2022. Архів оригіналу за 24 лютого 2022. Процитовано 24 лютого 2022.[https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_\(%D0%B7_2022\)#cite_note-42](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8_%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_(%D0%B7_2022)#cite_note-42)

14. Гарічев В. В. Заходи боротьби із порушенням комендантської години цивільними особами на період дії воєнного стану в Україні: наук.-практ. рек. / В. В. Гарічев, І. С. Дрок, М. О. Дрок. – Дніпро : ДДУВ, 2023. – 52 с. <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/11989>

15. Ковальова, Олена Володимирівна. "Відповідальність за порушення комендантської години в умовах правового режиму воєнного стану." (2022). http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/3_2022/27.pdf

16. Алієва, К. М. (2022). Юридична відповідальність за образу честі і гідності працівника Національної поліції в умовах воєнного стану.

<https://er.dduvs.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10338/2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

17. Баранов, С. О. (2022). Особливості здійснення публічного адміністрування під час дії адміністративно-правового режиму воєнного стану. <https://dspace.oduvs.edu.ua/bitstreams/f1570034-8f4e-4a80-adf6-3b6405fe1e8c/download>

18. Дрок, І. С. (2023). АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ ОБМЕЖЕНЬ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ. Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика, 6(2), 87-91. <https://policeystika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeystyka/article/download/27/25>

19. Собакарь, А., & Нестерцова-Собакарь, О. (2023). Дотримання принципу законності застосування поліцією заходів адміністративного примусу у сфері безпеки дорожнього руху під час дії правового режиму воєнного стану. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*, (2), 104-110. <https://visnik.dduvs.edu.ua/index.php/visnyk/article/download/270/242>

20. Желізняк, А. (2024). Перспективи удосконалення законодавчого закріплення обставин, що виключають адміністративну відповідальність. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*, (1), 396-401. <http://visnik.dduvs.edu.ua/index.php/visnyk/article/download/236/213>

21. Шестак, Л. В., & Селецький, О. В. (2024). Окремі проблеми правового регулювання адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*, 2(82), 289-294.